



Το Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ενότητα 8^η : Η νομοθετική δραστηριότητα στην Ένωση

Γεώργιος Ανδρέου
Τμήμα Πολιτικών Επιστημών



Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδειας χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.



Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στα πλαίσια του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.





Η Νομοθετική δραστηριότητα στην Ένωση

Κατηγορίες νόμων και τρόποι λήψεως
νομοθετικών αποφάσεων



Περιεχόμενα ενότητας

1. Ονοματολογία νομοθετικών πράξεων της ΕΕ
2. Ποιοι νομοθετούν
3. Τύποι νομοθετικών πράξεων της ΕΕ
 - Κανονισμός
 - Οδηγία
 - Απόφαση
4. Τρόποι λήψεως αποφάσεων
 - Συνήθης νομοθετική διαδικασία
 - Ειδική νομοθετική διαδικασία



Σκοποί ενότητας

- Να προσδιοριστούν οι τύποι νομοθετικών πράξεων που εκδίδει η Ένωση.
- Να περιγραφούν οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων της Ένωσης και να εξεταστεί ο ρόλος των επιμέρους θεσμικών οργάνων της ΕΕ στο πλαίσιο αυτών των διαδικασιών.



Η ονοματολογία των νομοθετικών πράξεων της Ένωσης

- Για την άσκηση των αρμοδιοτήτων της Ένωσης, τα θεσμικά όργανα θεσπίζουν κανονισμούς, οδηγίες, αποφάσεις, συστάσεις και γνώμες.



Ποιοί νομοθετούν

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο από κοινού με το Συμβούλιο.
- Το Συμβούλιο μετά από διαβούλευση με το Ε.Κ.
- Το Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο (στον τομέα της ΚΕΠΠΑ και ΕΠΑΑ).
- Η Επιτροπή (με νομοθετική πράξη μπορεί να ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης μη νομοθετικών πράξεων γενικής ισχύος που συμπληρώνουν ή τροποποιούν ορισμένα μη ουσιώδη στοιχεία της νομοθετικής πράξης).



Τί νομοθετούν

A. Κείμενα υποχρεωτικά

- Κανονισμός
- Οδηγία
- Απόφαση

B. Κείμενα μη υποχρεωτικά

- Γνώμη
- Σύσταση



Κανονισμός

- *«Ο κανονισμός έχει γενική ισχύ. Είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.»* (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2012, αριθ. C 326).

Χαρακτηριστικά

- Γενική ισχύς – έναντι όλων – σε όλα τα κράτη
- Άμεση ισχύς
- Δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του



Οδηγία

- *«Η οδηγία δεσμεύει κάθε κράτος μέλος στο οποίο απευθύνεται, όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνει την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών.»*
(Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2012, αριθ. C 326).

Χαρακτηριστικά

- Ισχύς έναντι των κρατών προς τα οποία απευθύνεται
- Ισχύς μετά από ενσωμάτωση στην εθνική νομοθεσία
- Δεσμευτικός ως προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα



Απόφαση

- *«Η απόφαση είναι δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη της. Όταν ορίζει αποδέκτες, είναι δεσμευτική μόνο για αυτούς».* (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2012, αριθ. C 326).

Χαρακτηριστικά

- Ειδική ισχύς – έναντι των αποδεκτών που ορίζει
- Άμεση ισχύς
- Δεσμευτική ως προς όλα τα μέρη του



Τρόποι λήψεως αποφάσεων

- **Συνήθης Νομοθετική Διαδικασία** (πριν την Συνθήκη της Λισσαβόνας γνωστή ως **συναπόφαση** – ο όρος χρησιμοποιείται και σήμερα)
- **Ειδική Νομοθετική Διαδικασία** (πριν τη συνθήκη της Λισσαβόνας γνωστή ως **διαβούλευση**)



Συνήθης νομοθετική διαδικασία- πρώτη ανάγνωση

- Η Επιτροπή υποβάλλει πρόταση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο.
- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καθορίζει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Συμβούλιο.
- Εάν το Συμβούλιο εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εκδίδεται η σχετική πράξη με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.
- Εάν το Συμβούλιο δεν εγκρίνει τη θέση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καθορίζει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση και τη διαβιβάζει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.
- Το Συμβούλιο ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τους λόγους που το οδήγησαν να καθορίσει τη θέση του σε πρώτη ανάγνωση. Η Επιτροπή ενημερώνει πλήρως το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο για τη θέση της.



Συνήθης νομοθετική διαδικασία- δεύτερη ανάγνωση (1/2)

Εάν, εντός τριών μηνών από τη διαβίβαση της θέσης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

- α) εγκρίνει τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση ή δεν διατυπώσει γνώμη, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε με τη διατύπωση που αποδίδει τη θέση του Συμβουλίου,
- β) απορρίψει με την πλειοψηφία του όλου αριθμού των μελών του τη θέση του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, η σχετική πράξη θεωρείται ότι δεν εκδόθηκε,
- γ) προτείνει, με την πλειοψηφία των μελών του που το απαρτίζουν, τροπολογίες επί της θέσης του Συμβουλίου σε πρώτη ανάγνωση, το ούτως τροποποιημένο κείμενο διαβιβάζεται στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή, η οποία γνωμοδοτεί για τις τροπολογίες αυτές.



Συνήθης νομοθετική διαδικασία- δεύτερη ανάγνωση (2/2)

Εάν, εντός τριών μηνών από την παραλαβή των τροπολογιών του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το Συμβούλιο, αποφασίζοντας με ειδική πλειοψηφία:

- α) εγκρίνει όλες τις εν λόγω τροπολογίες, η σχετική πράξη θεωρείται ότι εκδόθηκε,
- β) δεν εγκρίνει όλες τις τροπολογίες, ο πρόεδρος του Συμβουλίου, σε συμφωνία με τον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συγκαλεί την επιτροπή συνδιαλλαγής εντός έξι εβδομάδων.

Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα για τις τροπολογίες για τις οποίες η Επιτροπή έχει εκφέρει αρνητική γνώμη.



Συνήθης νομοθετική διαδικασία- συνδιαλλαγή

- «Η επιτροπή συνδιαλλαγής, που αποτελείται από τα μέλη του Συμβουλίου ή τους αντιπροσώπους τους και από ισάριθμους αντιπροσώπους του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, έχει ως αποστολή την επίτευξη συμφωνίας επί κοινού σχεδίου, με την ειδική πλειοψηφία των μελών του Συμβουλίου ή των αντιπροσώπων τους και με την πλειοψηφία των αντιπροσώπων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, βάσει των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σε δεύτερη ανάγνωση.
- Η Επιτροπή συμμετέχει στις εργασίες της επιτροπής συνδιαλλαγής και αναλαμβάνει όλες τις αναγκαίες πρωτοβουλίες με σκοπό την προσέγγιση των θέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.
- Εάν, εντός έξι εβδομάδων από τη σύγκλησή της, η επιτροπή συνδιαλλαγής δεν εγκρίνει κοινό σχέδιο, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε.»

(Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2007, αριθ. C306)



Συνήθης νομοθετική διαδικασία- τρίτη ανάγνωση

- *«Εάν, εντός της προθεσμίας αυτής, η επιτροπή συνδιαλλαγής εγκρίνει κοινό σχέδιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο διαθέτουν έκαστο προθεσμία έξι εβδομάδων από την έγκριση αυτή για να εκδώσουν την οικεία πράξη σύμφωνα με το εν λόγω σχέδιο, με την πλειοψηφία των ψηφισάντων όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και με ειδική πλειοψηφία όσον αφορά το Συμβούλιο. Σε αντίθετη περίπτωση, θεωρείται ότι η προτεινόμενη πράξη δεν εκδόθηκε.*
- *Οι προθεσμίες των τριών μηνών και των έξι εβδομάδων που αναφέρει το παρόν άρθρο παρατείνονται αντίστοιχα κατά ένα μήνα ή κατά δύο εβδομάδες το πολύ με πρωτοβουλία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ή του Συμβουλίου.» (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2007, αριθ. C306).*



Ειδική νομοθετική διαδικασία

- Στις ειδικές περιπτώσεις που προβλέπουν οι Συνθήκες, η έκδοση κανονισμών, οδηγιών ή αποφάσεων από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο με τη συμμετοχή του Συμβουλίου, ή από το Συμβούλιο με τη συμμετοχή του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, συνιστά ειδική νομοθετική διαδικασία.



Ειδική νομοθετική διαδικασία- περιπτώσεις (1/2)

- *«Για την καταπολέμηση των αδικημάτων που θίγουν τα οικονομικά συμφέροντα της Ένωσης, το Συμβούλιο... μπορεί να συστήσει Ευρωπαϊκή Εισαγγελία εκ της Eurojust. Το Συμβούλιο αποφασίζει ομόφωνα μετά από την έγκριση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου».*
- *...μέτρα για την επιχειρησιακή συνεργασία μεταξύ των [αστυνομικών] αρχών.*
- *«Δράση [των αστυνομικών αρχών] στο έδαφος άλλου κράτους μέλους σε συνεργασία και σε συμφωνία με τις αρχές του κράτους μέλους αυτού».*
- *« Έκδοση οδηγιών για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών, οι οποίες έχουν άμεση επίπτωση στην εγκαθίδρυση ή τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς».*

(Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2012, αριθ. C 326).



Ειδική νομοθετική διαδικασία- περιπτώσεις (2/2)

- Τα γλωσσικά καθεστώτα των ευρωπαϊκών τίτλων
- Ειδικά καθήκοντα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων...
- Ειδικά προγράμματα πλαίσιο για την ΕκΤΑ
- Φορολογικά μέτρα, διαχείριση υδάτων, χωροταξία και χρήσεις γης
- Διαδικασίες εκλογής Ε.Κ.
- Τροποποίηση καταστατικού Ε.Κ.Τ.
- Ίδιοι πόροι της Ένωσης
- Πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο
- Προϋπολογισμός



Ειδική διαδικασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής (1/2)

- «Η κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας διέπεται από ειδικούς κανόνες και διαδικασίες. Χαράσσεται και υλοποιείται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Συμβούλιο.» (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2007, αριθ. C 306).
- Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσδιορίζει τα στρατηγικά συμφέροντα της Ένωσης, ορίζει τους στόχους και καθορίζει τους γενικούς προσανατολισμούς της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένων των θεμάτων που έχουν συνέπειες στην άμυνα. Εκδίδει τις απαιτούμενες αποφάσεις.
- «Το Συμβούλιο καταρτίζει την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφαλείας και λαμβάνει τις αναγκαίες αποφάσεις...» (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2007, αριθ. C 306).



Ειδική διαδικασία στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής (2/2)

«Ο ύπατος εκπρόσωπος της Ένωσης για θέματα εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, ζητά τακτικά τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου όσον αφορά τις κύριες πτυχές και τις βασικές επιλογές της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας και της κοινής πολιτικής ασφαλείας και άμυνας και το ενημερώνει για την εξέλιξη των εν λόγω πολιτικών. Μεριμνά ώστε να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι απόψεις του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.» (Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε, 2007, αριθ. C 306).

- Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο μπορεί να απευθύνει ερωτήσεις ή να διατυπώνει συστάσεις προς το Συμβούλιο και τον ύπατο εκπρόσωπο της Ένωσης.
- Διεξάγει δύο φορές κατ' έτος συζήτηση για την πρόοδο που έχει σημειωθεί στην εφαρμογή της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφαλείας, συμπεριλαμβανομένης της κοινής πολιτικής ασφάλειας και άμυνας.



Βιβλιογραφία

- Μαραβέγιας, Ν. και Μ. Τσινισιζέλης (επιμ.) (2007), *Νέα Ευρωπαϊκή Ένωση. Οργάνωση και Προοπτικές*, Αθήνα: Εκδόσεις Θεμέλιο.
- Πλιάκος, Α. (2006), *Δίκαιο Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τόμος 1, περί θεσμών*, Αθήνα: Εκδόσεις Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών.
- Bache, I., S. George and S. Bulmer (2011), *Politics in the European Union (Third Edition)*, New York: Oxford University Press
- Hix, S. (2009), *Το πολιτικό σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Nugent. N. (2012), *Πολιτική και διακυβέρνηση στην Ευρωπαϊκή Ένωση*, Αθήνα: Εκδόσεις Σαββάλας.
- Peterson. J. and Shackleton . M. (eds.) (2002), *The Institutions of the European Union*, London: Oxford University Press.



Βιβλιογραφία

- Wallace, H., M. Pollack, and A. Young (eds.).(2010), *Policy Making in the European Union (Sixth Edition)*, London: Oxford University Press.
- «Ενοποιημένη απόδοση της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ένωσης». Επίσημη εφημερίδα της Ε.Ε, 2012, αριθ. C326. Διαθέσιμο στο <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012E/TXT&from=EL> . Τελευταία πρόσβαση στις 15/06/2015.



Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, Γεώργιος Ανδρέου. «Το Πολιτικό Σύστημα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η νομοθετική δραστηριότητα στην Ένωση. Κατηγορίες νόμων και τρόποι λήψεως νομοθετικών αποφάσεων.». Έκδοση: 1.0. Θεσσαλονίκη 2014. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://eclass.auth.gr/courses/OCRS397/>



Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά - Μη Εμπορική Χρήση - Όχι Παράγωγα Έργα 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».



Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>





Τέλος ενότητας

Επεξεργασία: Μαρία Ραμματά
Θεσσαλονίκη, χειμερινό εξάμηνο 2014-2015





ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Σημειώματα

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

